

Prof.dr.ing. Vasile George Puiu
Prezentarea cărții „200 de ani de răstignire a Basarabiei”
Autor Valeriu DULGHERU

„Obcinile întinse legate în cunună / frânte de rana Sucevei în Sus / uitând dinainte să spună / ce-aveau mai demult să fi spus ... / (...) / Cine n-a fost încă / aproape s-o fi zis / ‘nainte ca vremea să treacă / peste iarbă căzând sub o coasă de vis / că nu este iarbă să tacă ... /’” .

Când scriam aceste versuri, cu mult înainte de '89, mă durea din străfundul copilăriei rana de pe trupul Bucovinei noastre Sfinte. Pe atunci nu bănuiam că durerea din apa Sucevei se va contopi, în sufletul meu, cu cea din a Prutului despărțitor de neam. Mă gândeam la marele cărturar Ion Nistor și la suferințele lui pentru cele două istorii ale Basarabiei și Bucovinei. Mă întrebam atunci, retoric, sau nu, dacă voi apuca ziua în care să apară un alt intelectual român, de mare ținută și deschidere spirituală, istorică, într-o întregire a neamului românesc.

Și iată că, în urmă cu un deceniu, am avut șansa să-l întâlnesc, să-l cunosc și să ne exprimăm din același context. Desigur, am avut emoții, ce nu pot fi descrise, când am citit în „*Literatura și Arta*” (marea noastră nădejde de cultură națională) sub titlul articolului „*Urcarea pe cruce a Basarabiei*”, versurile mele despre Basarabia și frânta Bucovină care, de 200 de ani încoace, arată istoriei nedrepte o infirmitate monstruoasă a României, venind dinspre est.

Reputat inginer și profesor universitar în științele tehnicii, inventator recunoscut, Valeriu Dulgheru confirmă, prin cărțile sale din seria „*Basarabie răstignită*”, dar, cel mai recent, prin monumentalul volum „*200 de ani de răstignire a Basarabiei*”, vocația sa culturală de istoric și om al cuvântului scris, destinat documentului istoric. Pentru că în această carte dureroasă, durerea se simte în fiecare pagină, titlu ori cuvânt. Nu, nu este o stare emoțională, pe care autorul ar voi-o, nu! Este o însumare de fapte istorice, transpuse cu rigoarea științifică a cercetătorului conștient că menirea sa este de a descoperi și reda oamenilor adevărul.

Cu o meticulozitate severă și exprimare elevată prin limbaj și citate inspirate aflate, autorul propune o tehnologie istorică conturată sugestiv de la „*primele apariții ale rușilor la gurile Dunării*”, preambulul răstignirii, crucificarea Basarabiei, guvernizarea Moldovei de est, coborârea de pe cruce a teritoriului sudic și re-răstignirea din 1878, după care renașterea Basarabiei în România Mare (1918-1940).

De aici, odată cu 28 iunie 1940, din nou pe cruce. Autorul este consternat de starea continuă a unei „Golgoté” după 1991.

Fără îndoială că ultima scriere „1812 – *Eliberare sau cotropire?*” reprezintă vectorul rezultat al cărții, prin care autorul sintetizează toate componentele, de orice natură și recompune substanța cognitivă pe coordonate valorice, atât de necesare acum dar, mai ales, în perspectivă. Om de cultură de prim rang, autorul introduce între texte dimensiunea culturală estetică, citând din Eminescu, Schiller, Vieru, Păunescu, dar și Ion Costin, Ion Filipoiu sau chiar Karl Marx. Cu alese gânduri de recunoaștere / recunoștință pentru demersul imens contextual (istoric, cultural, politic) cu care autorul se înobilează publicând această carte, cred în mesajul ei și o consider reper al existenței și identității noastre românești.